

43

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ
ΚΕΝΤΡΟΝ ΕΡΕΥΝΗΣ
ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΛΟΓΟΓΡΑΦΙΑΣ
ΑΝΑΓΝΩΣΤΟΠΟΥΛΟΥ 14
ΑΘΗΝΑΙ (136)

ΚΕΝΤΡΟΝ ΛΟΓΟΓΡΑΦΙΑΣ
ΛΟΓΟΓΡΑΦΙΚΟΣ Α. Μ. Σ. Ε.
Αριθ. Έρωτ. *Συβ. I, 43/1970*

A.
ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟΝ
ΔΙΑ ΓΕΩΡΓΙΚΑ ΕΡΓΑΛΕΙΑ

ΚΑΙ ΚΑΤ' ΕΘΙΜΟΝ ΠΥΡΑΣ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

*

ΑΘΗΝΑΙ 1968
ΕΚ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ

Δεκέμβριος 1969 / Μάρτιος 1970

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

1. Ἐξεταζόμενος τόπος (χωρίον, κωμόπολις) *Ἄγρια Σοφία*
 (παλαιότερον ὄνομα: ...), Ἐπαρχίας *Χαλκιδικῆς*
 Νομοῦ *Σερβίας*
2. Ὄνοματεπώνυμον τοῦ ἐξετάσαντος καὶ συμπληρώσαντος *Γεωργίου*
Αθανασίου ἐπάγγελμα *Διευθυντικὸς*
 Ταχυδρομικῆ διεύθυνσις *Ἄγρια Σοφία - Χαλκιδικῆς - Ἑλλάς*
 Πόσα ἔτη διαμένει εἰς τὸν ἐξεταζόμενον τόπον... *4*
3. Ἀπὸ ποῖα πρόσωπα κατεγράφησαν αἱ παρατιθέμεναι πληροφορίες:
- α) ὄνομα καὶ ἐπώνυμον *Γραμματικὸς Νικολάου*
Τσῆ
- ἡλικία *55* ἔτη γραμματικαὶ γνώσεις *Στ' Δημοτικῆ*
Εὐαγγελικῆ γαμμῆς τόπος καταγωγῆς *Ἄγρια*
Σοφία

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΛΕΟΝΤΟΣ ΤΟΥ ΔΕΚΑΡΕΙΟΥ

Α'. α'. ΤΑ ΓΕΩΡΓΙΚΑ ΚΤΗΜΑΤΑ ΠΡΟ ΤΟΥ 1920

- 1) Ποῖα ἀγροτικά περριοχὰ προώρριζοντο διὰ σποράν καὶ ποῖα διὰ βοσκήν ποιμνίων; *Ὀβὰ... κτήματα... ἔπῳρον... μακροφροντο... μαί... ἴσ' ἀγριο... (βουκί-ἀέβη) διὰ ποιμνία*
 Ὑπῆρχον αὐτὰ χωριστὰ ἢ ἐνηλλάσσοντο κατὰ χρονικά διαστήματα; *... ἢ ὄνα... ἔλ. ἐν. ἐρα... εἰς... ἴκ. ἀγριο... μαίρη*
- 2) Εἰς ποίους ἀνήκον ὡς ἰδιοκτησίαι; α) εἰς φυσικά πρόσωπα, δηλ. εἰς τοὺς χωρικούς· β) εἰς γαιοκτήμονας (Ἕλληνας ἢ ξένους, ὡς π.χ. Τούρκους)· γ) εἰς Κοινότητας· δ) εἰς μόνας κλπ. *Τὰ κτήματα... εἰς μακρίων... ἀμειτάς, ἴδ. δ. ἴ. ἀγριο... εἰς ἴδ. ἀμειτόν*
- 3) Ὁ πατήρ διατηρεῖ τὴν περιουσίαν του συγκεντρωμένην καὶ μετὰ τὸν γάμον τῶν τέκνων του, διανεμομένης ὑπ' αὐτῶν μετὰ τὸν θάνατόν του; *... Δι. ε. τ. κ. εἰς... ἴδ. ἀμειτόν*
μαί... ἴδ. ἀμειτόν... ἀμειτόν... ἀμειτόν

β'. 1) Οι κάτοικοι ασχολούνται μόνον εις τὴν γεωργίαν ἢ μόνον εις τὴν κτηνοτροφίαν ; ἢ συγχρόνως εἰς ἀμφοτέρας, δηλ. τὴν γεωργίαν καὶ τὴν κτηνοτροφίαν ; ... *Μ.Ε. ἀμφότερα*

2) Οἱ τεχνῖται (δηλ. οἱ βιοτέχνη) ἀσχολοῦνται ἐν παρέργῳ καὶ εἰς τὴν γεωργίαν ; ... *καὶ*

γ'. 1) Εἰς τὰ μεγάλα κτήματα : τῶν γαιοκτημόνων (τσιφλικούχων), τῶν μοναστηρίων ποῖοι εἰργάζοντο εἰς αὐτά ; καὶ ὑπὸ πρῶτους ὄρους ὡς ἄτομα ἢ μὲ δλόκληρον τὴν οἰκογένειάν των ; ... *Δ.Ε.ν*

Ἐπὶ ὄρταν

2) Πῶς ἐκαλοῦντο οὗτοι ; (κολληγοί, σέμπροι, μισακάτορες, σημασακατόροι κλπ.)

Ποία ἦτο ἡ κοινωνικὴ των θέσις ; ...

3) Ποία ἦτο ἡ ἀμοιβὴ των ; (εἰς εἶδος ἢ εἰς χρῆμα) ;

4) Ἐχρησιμοποιοῦντο καὶ ἐργάται ; ἐποχικῶς, δηλ. διὰ τὸ θερισμὰ, τὸ ἀλώνισμα, τὸν τρυγητὸν ἢ δι' ὅλον τὸν χρόνον ; Ἐπὸ ποῦ προήρχοντο οὗτοι ἦσαν ἄνδρες μόνον ἢ καὶ γυναῖκες ; ποίαν ἀμοιβὴν ἐλάμβανον ἡμερομισθίον εἰς χρῆμα ἢ εἰς εἶδος ;

5) Ἐχρησιμοποιοῦντο καὶ δοῦλοι (ὑπηρεταί) ἢ δοῦλαι ; Ἐὰν ναί, ἀπὸ ποίους τόπους προήρχοντο ;

6) α) Οἱ νέοι καὶ αἱ νέαι τοῦ τόπου τοῦ ἐπὶ ἔργαζοντο δι' ἀνεύρεσιν ἐργασίας ; ... *Κιργαζοντο μόνον εἰς τὸν ἴδιον τόπον*

β) Ἐπὶ ἔργαζοντο ἐποχικῶς : ὡς ἐργάται

ἢ ὡς τεχνῖται κτίσται, γύφτοι (σιδηρουργοί), βαφεῖς (μπογιατζήδες), πραγματευτάδες (ἔμποροι) κλπ. ; ... *Δ.Ε.ν*

δ'. 1) Πώς έλιπαίνοντο παλαιότερον τὰ χωράφια: με ζωϊκήν κόπρον (βοῶν, αἰγοπροβάτων κλπ.), φυτικὴν (με καῦσιν: α) τῆς καλαμῆς μετὰ τὸν θερισμόν, β) τῶν θάμνων κλπ.) ἢ με κάλυψιν (παράχωμα) χλόης (τριφυλλιοῦ, λαθουριοῦ κλπ.) δι' ὀργώματος;

Δέν. εὐνοησαντοε... δεικνυμτα... με... ελμν.
 γό.ρριον.....

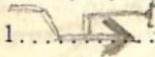
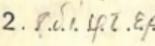
2) Πότε ἔγινε τὸ πρῶτον χρῆσις χημικῶν λιπασμάτων εἰς τὸν τόπον σας; 1961.....

ε'. Ἀπὸ πότε χρησιμοποιοῦνται: τὸ σιδηροῦν ἄροτρον καὶ αἱ γεωργικαὶ μηχαναὶ εἰς τὸν τόπον σας; 1952.....

1) Σιδηροῦν ἄροτρον (τύποι αὐτοῦ, δηλ. μονόφτερο, δίφτερο κλπ.). Εἰς ποῖα κτήματα ἐχρησιμοποιεῖτο (ἢ χρησιμοποιεῖται) κάθε τύπος; Ποῖος κατασκευάζε τὸ ἄροτρον τοῦτο ἢ ἀπὸ ποῦ ἐγίνετο ἡ προμήθεια αὐτοῦ;

Μονο... δίφτερο... μηχανοκίνητο...
 μίαν ἐν φάκην... εἰς...

Παραθέσατε σχεδιαγράφημα (ἢ φωτογραφίαν) ἐκάστου τύπου σιδηροῦ ἄροτρον με τὰς ἀντιστοιχοῦς ὀνομασίας τῶν μερῶν αὐτοῦ, ὡς τοῦ κατωτέρω παρατιθεμένου.

1.	4.	7.	10.
2.	5.	8.	
3.	6.	9.	

2) Τρακτέρ (ἀπὸ πότε εἶναι ἐν χρήσει; } Δέν... εὐνοησαν...
 3) Μηχανὴ θερισμοῦ } αὐτε... εὐνοησαν...

(Εάν υπάρχουν διαφοραί, δύνασθε νά μεταβάλετε τήν ἀνωτέρω ἀρίθμησιν).

- 4) Τὸ ὑνί. Τὸ ὑνί τοῦ ξυλίνου ἀρότρου ἦτο (ἢ εἶναι) μιᾶς μορφῆς διὰ τὴν ἀροτρίασιν ὄλων τῶν εἰδῶν τῶν χωραφιῶν; δηλ. τῶν χωματερῶν (λιβάδια, κῆποι) καὶ τῶν πετρωδῶν. - Ἰχθυογραφήσατε ἢ φωτογραφήσατε τὸ ἐν χρήσει ὑνί (ἢ τὰ ἐν χρήσει, ἐὰν εἶναι διαφόρων τύπων) καὶ σημειώσατε τὴν χρήσιν ἐκάστου.

το ὑνί

- 5) Ποῖον τὸ σχῆμα τῆς σπάθης τοῦ ἀρότρου; *ἀγία κομπού*

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ ΑΘΗΝΩΝ

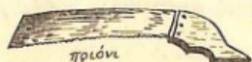
- 6) Ἦτο (ἢ εἶναι) κατεσκευασμένῃ ἐκ ξύλου ἢ σιδήρου

ἦν κατασκευασμένον ἐκ ξύλου

- 7) Ἐργαλεῖα διὰ τὴν κατασκευὴν καὶ ἐπιδιόρθωσιν τοῦ ἀρότρου

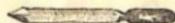
(π.χ. σκεπάρνι, πριόνι, ἀρίδι, ἀρνάρι, ξυλοφαί κλπ.)
σκεπάρνι, πριόνι, ἀρίδι, ξυλοφαί καὶ ἀρνάρι

πριόνι

ἀρίδα

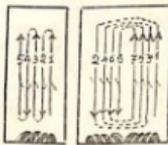

ρινί ἢ ξυλοφαί (ἀρνάρι)

- 4) Σχεδιάσατε πώς ἐγένετο παλαιότερον (ἐπίσης πώς γίνεται σήμερον) τὸ ὄργωμα. Ὁργώνεται τὸ χωράφι με ἀνοιγομένης αὐλακας (αὐλακιές) κατ'εὐθείαν γραμμὴν, ὡς τὸ κατωτέρω σχεδιάγραμμα(α);

... *Εὐθεία α. Π.ρ.δ. - ὀρθογ. (α)*

ἢ ὄργώνεται περιφερειακῶς ὡς εἰς τὸ σχεδιάγραμμα (β);

+

Σημειώσατε με τὸ σημεῖον τοῦ ὄργανου, ποῖον ἐκ τῶν ὄργωμάτων τούτων (α, β) εἶναι ἐν χρῆσει εἰς τὸν τόπον σας. Ἐὰν ὑπάρχει ἄλλος τις τρόπος ὄργωματος σχεδιάσατε καὶ περιγράψατε αὐτόν.

- 5) Ἡ σπορά καὶ τὸ ὄργωμα τοῦ ἄρου ἔγινετο (ἢ γίνεται ἀκόμη) εἰς λωρίδας (δηλ. σπορές ἢ σποριές, ντάμιες, σιασιές, μεσδράδες κ.λ.π.); ... *Εὐθεία, ὀρθογ. - προσαβάνε*

Πῶς ἐχωρίζετο ἡ λωρίς (ἢ σποριά); με αὐλακιάν; ... *Τ.κ. κ.τ.κ. - μ.κ.τ.κ. - ἔκων - ἕρμαυάδες - (α. ὀ. ρ. ε. δ.)*

- 6) Ποῦ ὑπάρχει ἡ συνήθεια νὰ γίνεται ἡ σπορά τοῦ σίτου καὶ ἄλλων δημητριακῶν μόνον με σκαπάνην, δηλ. νὰ μὴ χρησιμοποιητῆται ἄροτρον; ... *Ὀχι! - Μόνο - ἄγρις - ἕως - ἄροτρο - ἔκων, ὀρθογ. - ἕρμαυάδες - ὄρου - ἔκων - ἕρμαυάδες*

- 7) Ποῖοι τρόποι ἢ εἶδη ὄργωματος (ἀροτριάσεως) ἦσαν ἐν χρῆσει παλαιότερον (ἢ σήμερον). Δηλ. ἡ διάνοιξις τῶν αὐλάκων με τὸ ὑνί: καθέτως, πλαγίως, βαθιὰ κλπ. ... *Οἰ. τ.κ.κ. - ἕρμαυάδες - ἕρμαυάδες*

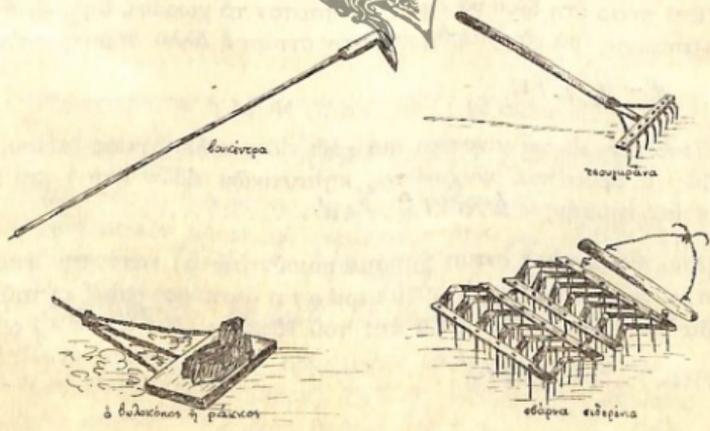
μα ἢ τὰ χόρτα, ριζίδια, τὰ ὁποῖα κολλῶνται εἰς αὐτά. Μὲ ἑλλειψοειδῆ σιδηρᾶν ράβδον, ἢ ὁποῖα ἔχει τοποθετηθῆ εἰς τὸ ἐν ἄκρον τοῦ βουκέντρου ἢ μὲ ἄλλον τρόπον; ... *με... ἔχει... ξύλιν...*
... πού... ἔχει... ἄλλο... ἄλλο...

2) Γίνεται μετὰ τὸ ὄργωμα ἰσοπέδωσις τοῦ χωραφιοῦ (σβάρνισμα, διβόλισμα); ... *ὄχι!*

3) Ἡ σκαφή μερῶν τοῦ ἀγροῦ πού δὲν ἔχουν ὀργωθῆ (μὲ σκαλίδα, τσαπί κ. ἄ.); Νὰ γίνῃ εἰς τὴν θέσιν τῶν ὡς ἄνω (1-3) ἐρωτημάτων περιγραφή ἐκάστου ἐν χρήσει ἐργαλείου καὶ νὰ παρατεθοῦν σχεδιάσματα ἢ φωτογραφίαι. (Παρατίθενται ἐνταῦθα ἐνδεικτικῶς σχεδιάσματα τινῶν ἐκ τούτων).

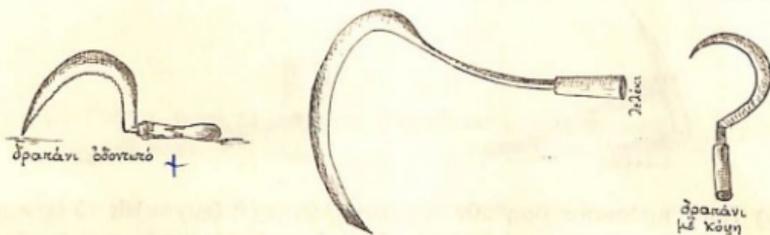
... *Τ. Κ. Α. Π. Α.* ... *Δ. Κ. Α. Π. Α.* ...

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ... ΑΘΗΝΩΝ

γ) Ἐργαλεῖα διὰ σκάψιμον καὶ σκάλισμα τοῦ ἀγροῦ ἢ τοῦ κήπου· π.χ. ὁ κασμάς, ἡ τσάπα κ.ἄ. (Σημειώσατε τὸ ὄνομα, τὴν χρῆσιν

π.χ. με τὸ δρεπάνι, τὸ μαχαίρι κλπ.) *δρεπάνι. ὀδοντωτό.*
χειρ.ο.

Ἐάν ἦσαν (ἢ εἶναι ἀκόμη ἐν χρήσει) διαφόρων εἰδῶν δρεπάνια ἢ ἄλλα μέσα θερισμοῦ, παρακαλοῦμεν νὰ τὰ περιγράψετε· ἐπίσης νὰ σχεδιάσετε τὰ ἐργαλεῖα ἢ νὰ τὰ φωτογραφήσετε. *δρε. ο.*
κόψη

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΔΟΗΝΩΝ

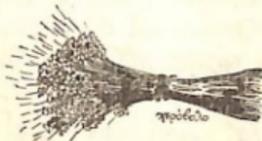
2) Μὲ δρέπανα ἢ μὲ ποῖα ἄλλα ἐργαλεῖα (π.χ. κόσες) ἐθερίζοντο (ἢ θερίζονται) τὰ χόρτα (π.χ. τὸ τριφύλλι κλπ.) διὰ τροφὴν τῶν ζώων· (βλ. παράδειγμα εἰς τὴν κατωτέρω εἰκόνα). *βλ. το. εἰκό.*

3) Ἡ λεπίς (δηλ. ἡ κόψη) τοῦ δρεπανιοῦ ἢ ἄλλου θεριστικοῦ ἐργαλείου, ἦτο ὀμαλή ἢ ὀδοντωτή; (Σχεδιάσατε αὐτήν). *β.χ. π.ο.β.*
β.ε. μ.π.ο. ὀδοντωτή

4) Πῶς ἦτο κατεσκευασμένη ἡ χειρολαβὴ του· (σχεδιάσατε ἢ φωτογράφησατε αὐτήν). Ὁ σιδηροῦς σκελετὸς πῶς ἐλέγετο; *β.ε.*
ζύγο., β.ε.φ.ρ.ω. μαν.κ.κ. κοί. το. β.π.ο.
δρεπάνι

5) Πώς λέγονται τὰ τοποθετούμενα μαζί δράγματα ; Πολλαχοῦ κα-
λοῦνται ἀγκαλιές. ... *χερὸκόλα*

γ. Οἱ θερισταί.

1) Ποιοὶ θερίζουν : ἄνδρες καὶ γυναῖκες ; Ὑπῆρχον (ἢ ὑπάρχουν)
θερισταί, οἱ ὅποιοι ἤρχοντο ὡς ἐπαγγελματῆαι δι' αὐτὸν τὸν
σκοπὸν ἀπὸ ἄλλου τόπου καὶ ποῖον ; ... *ἄνδρες... γυναῖκες...*

γυν. ἔμμε, οἱ... ἄνδρες...

2) Πώς ἠμείβοντο οὔτοι με ἡμερομισθίον (μεροκάματο) ἢ κατ'
ἀποκοπὴν (ξεκοπῆς). Ποῖα ἦτο ἢ ἀμοιβή) εἰς χρῆμα ἢ εἰς
εἶδος ; Τὸ ἡμερομισθίον ἦτο μετὰ παροχῆς φαγητοῦ ἢ ἀνεῦ
φαγητοῦ ; (Παραθεσάτε με τὰς πληροφορίας καὶ τὴν σχετικὴν
εἰς τὸν τόπον σας ὀνοματολογίαν) ... *εἰς χρῆμα... οἱ... εἶδος...*

3) Οἱ ἄνδρες ἢ αἱ γυναῖκες ἔφερον τι εἰς τὰς χεῖρας πρὸς προφύ-
λαξιν, ἰδίᾳ τῆς ἀριστερᾶς, κατὰ τὸν θερισμὸν ; Ἐπίσης κατὰ
τὴν ἐναρξιν τῆς ἐργασίας τὴν πρώτην ἡμέραν περιεβάλ-
λουτό τι εἰς τὴν μέσην τοῦ σώματος διὰ νὰ μὴ αἰσθάνωνται
κόπωσησιν (δηλ. νὰ μὴ πονῆ ἢ μέση των) ; ... *Τ. / 70.7.2*

- 4) Ἐδίδετο (ἢ δίδεται) προσοχή ὡς πρὸς τὴν ἡμέραν τῆς ἐβδομάδος ἢ τοῦ μηνὸς καθ' ἣν πρέπει νὰ ἀρχίσῃ ὁ θερισμὸς ; *Ν.Δ.*

Ἐπρ.ε.ε. Λαλβ.π.ο. ἢ Δευτέρα -

- 5) Ἐτραγουδοῦσαν (ἢ τραγουδοῦν) κατὰ τὸν θερισμὸν σχετικὰ τραγούδια ; Καταγράψατε αὐτά. *...Ο.Ε. Ν.Ε.Ε.Σ. ... Ν.Δ. ...*

ε.τ.α. ... νερέ. κερδ. ... β.τ.γ.ρ.α.ω.α., ε.Μα.ζ.α.μ.α.γ.

- 6) Ποῦ τὴν τελευταίαν ἡμέραν τοῦ θερισμοῦ, προτοῦ τελειώσουν, ἀφήνουν εἰς τὸ χωράφι ἓνα μέρος αὐτοῦ ἀθήριστον. Τί κάμνουν τοὺς στάχυν πού μένουν ἀθήριστοι ; (Εἰς τινὰς τόπους θερίζουν τὸ μέρος αὐτὸ σταυροειδῶς καὶ μετὰ τοὺς ἀποκοπέντας στάχυν πλέκουν σταυρὸν ἢ γάβαν, τὴν ὁποίαν τοποθετοῦν εἰς τὸ εἰκονοστάσι κλπ.)

Περιγράψατε λεπτομερῶς ὅπου ὑπάρχει σχετικὸν ἢ ἄλλο τι εἶθιμον. *...Ο.Ε. ...*

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

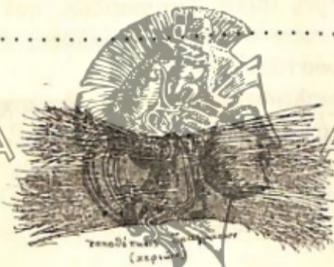
δ. Τὸ δέσιμον (δεμάτισμα) τῶν σταχύων.

- 1) Πότε ἐγίνετο τὸ δεμάτισμα, ἤτοι τὸ δέσιμον, τῶν θερισμένων σταχύων. Ποίαν ἡμέραν ; Ἄμεσως μετὰ τὸν θερισμὸν ; Τὸ ἐσπέρας ἢ μήπως ἔπρεπε νὰ μένουν οἱ στάχυν εἰς τὸν ἥλιον πρὸς ξήρανσιν καὶ ἐπὶ πόσον χρόνον ; *...κ.τ.λ. ... τὸν ... δεμάτισμα*

- 2) Πώς γίνεται τὸ δεμάτιασμα ; Ποῖος ἔδενε τοὺς στάχους καὶ ποῖος τοὺς μετέφερε καὶ τοὺς παρέδιδεν ὡς χεριές, ἀγκαλιές ; Πώς ἐδέοντο· μὲ κοινὰ σχοινία, μὲ σχοινία κατεσκευασμένα ἀπὸ βελουοειδεῖς θάμνους, π.χ. βροῦλα, σπάρτα κλπ. Κατὰ τὸ δέσιμον τῶν δεματιῶν μήπως ἐχρησιμοποιεῖτο καὶ ἐργαλεῖόν τι ; Περιγράψατε λεπτομερῶς τὴν ἐργασίαν ταύτην μετὰ παραθέσεως σχετικῶν σχεδιασμάτων ἢ φωτογραφιῶν.....

ἔδενοντο μὲ βροῦλα καὶ κλαμαξές.
ἀπὸ σπάρτα, δασύλων χερῶν

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

- 3) Τὰ δεμάτια μετὰ τὸ δέσιμον ἀφήνοντο εἰς τὴν ἴδιαν θέσιν ἢ συνεκentrώνοντο εἰς ὠρισμένον μέρος τοῦ θερισμένου ἀγροῦ ; Πόσα δεμάτια συνεκentrώνοντο ἐκεῖ καὶ πῶς ἐτοποθετοῦντο;.....

Συμμετρῶντο... λίγα-λίγα ἐξ ὁμοιο-
δότητε... μέρους τοῦ... χωρῶν

ε. Συγκομιδὴ τῶν γεωμήλων.

- 1) Ἀπὸ πότε ἤρχισεν ἡ καλλιέργεια τῆς πατάτας εἰς τὸν τόπον σας ; 1900

φωτογραφίας) :.....

.....

.....

Γ. ΑΛΩΝΙΣΜΟΣ

- α. 1) Μεταφορά τῶν δεματιῶν πρὸς ἀλώνισμόν. Συνκεντρώνοντο πρὸς τοῦτο ἐπὶ τόπου εἰς τὸ χωράφι ἢ μετεφέροντο εἰς ἄλλην θέσιν, π.χ. εἰς τὸ ἀλώνι, εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ σπιτιοῦ κτλ.

Μεταφέροντο με' φαλάκ. εἰς τὸ ἀλώνι...
μετεφέροντο βε' εἰς μέρες τῆς χειμῶνος...
τοῦ ἀλώνιου.....

.....

- 2) Πῶς καλεῖται ὁ χώρος ὅπου τοποθετοῦνται τὰ πρὸς ἀλώνισμόν δεμάτια. Εἰς τινὰς τόπους λέγεται : θεμωνοστάσι, θεμωνιά, θεμωνιάστρα, κλπ. Πῶς γίνεται ἡ τοποθέτησις εἰς σωρὸν ὅπου ὑπάρχει καθωρισμένος τρόπος τοποθετήσεως ;

Θεμωνιά... μαρὰ... κινεῖται...
μέ' τὰ εἰς τὸ ἀλώνι... μέ' τὰ μέ' τὰ.....

- 3) Ὑπῆρχεν ἀνέκαθεν εἰς τὸν τόπον σας ἀλώνι διὰ τὸν ἀλώνισμόν τῶν δημητριακῶν ; Μήπως ἐγένετο παλαιότερον ὁ χωρῖσμός τοῦ καρποῦ (τοῦ γεννήματος) ἀπὸ τὰ ἀχυρά εἰς ἄλλον χώρον, δηλ. ὄχι εἰς τὸ ἀλώνι ; ..

Με' τὰ εἰς τὸ ἀλώνι.....

.....

.....

- 4) Ποῦ κατασκευάζετο (ἢ κατασκευάζεται) τὸ ἀλώνι. Ἐντὸς τοῦ συνοικισμοῦ, εἰς τὴν αὐλὴν τῆς οἰκίας ἢ ἔξω τοῦ χωρίου ; Εἰς ποίαν θέσιν ; ..

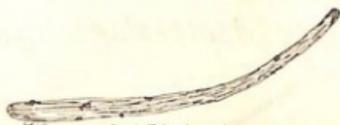
Με' τὰ εἰς τὸ ἀλώνι...
μαρὰ... κινεῖται... εἰς τὸ χωριὸν (δὲν).....

.....

- 20) Τὸ κοπάνισμα τῶν σταχύων ἐγένετο εἰς τὸ ἀλώνι ἢ εἰς τὴν αὐλήν; Διὰ ποῖα δημητριακὰ ἐγένετο (ἢ γίνεται) χρῆσις τοῦ κοπάνου (π.χ. φακῆς, ρεβιθιῶν κλπ.)... *β.τ.α... ξύλου...* ... *β.τ.α... β.τ.α... ρεβίθια...*

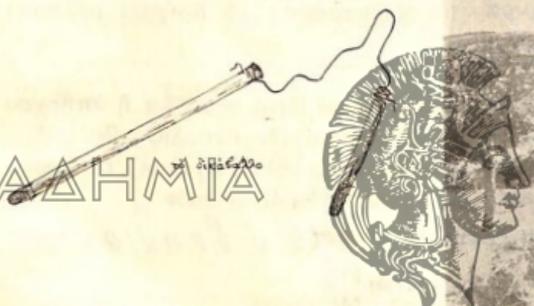

κόπανος εσθραηλῆς

ξύλο καμυλωτό διὰ τὸ κοπάνισμα μικρῶν κερῶν δημητριακῶν...

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

Ὑπὸ πόσων καὶ ποίων προσώπων ἐγένετο· μόνον ὑπὸ τῶν μελῶν τῆς οἰκογενείας ἢ καὶ συγγενῶν; Ἀνελάμβανον τὸ ἔργον τοῦτο ἄλλα πρόσωπα ἐπ' ἀμοιβῇ; Πῶς ἐκαλοῦντο τὰ πρόσωπα αὐτά; Πῶς ἐγένετο τὸ κοπάνισμα τοῦτο διὰ τὰ δημητριακὰ μεγάλων παραγωγῶν; *β.α... β.α... μελῶν... ἐπὶ οἰκογενείας*

- 21) Ποῦ ἐτοποθετοῦντο (ἐξηπλοῦντο) οἱ στάχυες διὰ τὸ κοπάνισμα. Ἐγένετο τοῦτο ἀπ' εὐθείας ἐπὶ τοῦ ἐδάφους ἢ ἐπὶ ξύλου; Πόσαι στρώσεις (δηλ. ἀπλώματα) σταχύων ἐκοπανίζοντο τὴν ἡμέραν; Τὸ κοπάνισμα ἀπέβλεπε μόνον εἰς τὸν χωρισμὸν τοῦ καρποῦ ἢ

Κρήτη: ξεβαβούλισμα και καρπολώνεμα)· διὰ ποῖα δημητριακὰ συν-
ηθίζεται τοῦτο

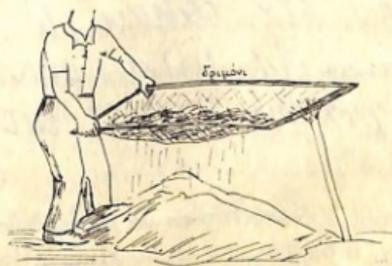
- 6) Ἀφοῦ διὰ τοῦ λιχνίσματος (ἀνεμίσματος) ἀποχωρισθοῦν τὰ ἄχυρα,
πῶς γίνεται ἡ διαλογή τοῦ καρποῦ ἀπὸ τὰ μετ' αὐτοῦ παραμειναντα
χονδρὰ τεμάχια τῶν σταχύων (τοὺς κοντύλους, κόμπια κ.ἄ.) ;

... *δερμόνι, δορμόνι, δριμόνι, μερόνι, ρεμόνι...*

Γίνεται τοῦτο κατὰ τὸ ἀνεμίσμα, ἀπομακρυνομένων τῶν ξένων αὐτῶν
ὑλῶν ὑπὸ γυναικὸς διὰ σαρώθρου, ἢ δι' ἄλλων μέσων, ὡς π.χ. κοσκί-

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

νων με ὅπας διαφόρων μεγεθῶν· π.χ. με τὸ κόσκινον τὸ καλούμενον
κατὰ τόπους : βολίστρης, δερμόνι, δορμόνι, δριμόνι, ρεμόνι κλπ.

(Περιγράψατε λεπτομερῶς τοὺς ἐν χρῆσει παλαιότερον (ἢ καὶ σήμερον) τρόπους χωρισμοῦ τῶν κόκκων τῶν δημητριακῶν ἀπὸ τὰ ἄχυρα καὶ τὰς ἄλλας ὕλας. Ἰχθυογραφήσατε δὲ ἢ παραθέσατε φωτογραφίας τῶν ἐν χρῆσει ἐργαλείων καὶ σκευῶν)

Με Δερβάνι, λαοδουλόμενον διὰ ἑκα-
 ντίαν, ἐξ ἐκός Χιμουρῶν καὶ καλὸν διὰ
 θισῶν, ἢ εἰς καλὸν μαρμαροσχίον καὶ
 μινούμιον ἀνεχῶς.

7) Ὄταν ἐτοιμασθῇ, ὡς ἀνωτέρω, ὁ καρπὸς σχηματίζεται εἰς σωρόν; Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον σωρεύεται; Χαράσσεται ἐπὶ τοῦ σωροῦ σταυρός; Πῶς χαράσσεται καὶ ποῖα ἡ μορφή του. Μήπως ἐμπηγνύεται κατόπιν εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ σωροῦ τὸ ἐργαλεῖον τοῦ λιχνίσματος (θρινάκι, φτυάρι), ἐπακολουθεῖ δὲ καὶ προσκύνησις καὶ ἀσπασμὸς τοῦ σωροῦ ὑπὸ τοῦ γεωργοῦ;

Ἐπὶ τοῦ σωροῦ λαοδουλόμενον διὰ
 ἀκαδημία

ἀθηνῶν

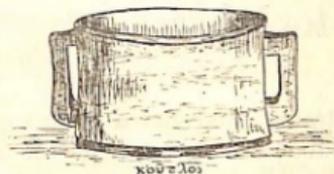
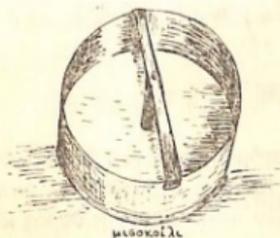
8) Ἄλλα ἔθιμα προτοῦ νὰ μεταφερθῇ ὁ καρπὸς (σῖτος, κριθὴ κλπ.) εἰς τὴν ἀποθήκην. (σῶμα)

Μετὰ τὰ καὶ μινούμιον
 τὸ χίρον ἐξ ἑκατοντῶν, τὸ φαρῶνον
 ἐξ ἑκατοντῶν καὶ τὸ μετὰ φρον ἐξ ἑκατοντῶν
 καὶ τὸ ριχόν ἐξ ἑκατοντῶν καὶ τὸ μινούμιον

γ'.1) Ποῖα ὀφειλά πρὸς τρίτους ἔπρεπε νὰ καταβληθοῦν εἰς εἶδος ἀμέσως εἰς τὸ ἀλώνι; π.χ. ἡ δεκάτη, κοινῶς δεκάτισμα. Ποῖα ἦτο ἡ συνθήκη. Ἦρχετο ὁ δεκατιστὴς εἰς τὸ ἀλώνι; Μὲ ποῖον μέτρον (δοχεῖον) ἐγένετο ἡ μέτρησις τοῦ σίτου, τῆς κριθῆς κλπ., διὰ τὴν εἵπραξιν ὑπὸ τοῦ δεκατιστοῦ τοῦ «δεκάτου». (Σημειώσατε τὸ ὄνομα τοῦ μετρητοῦ, τὴν

χωρητικότητα του εις όκάδας, εις κοιλά κλπ., παραθέσατε δέ και ίχνο-
γράφημα αὐτοῦ· βλ. κατωτέρω σχετικὰς εἰκόνας).....

Α.Π.Ο. ... Ε.Ν.Χ. ... Π.Ι.Ν.Χ.Μ.Μ. ... Ξ.Ε.Κ.Α.Σ.Τ.Ο.Ν. ... Π.Ι.Ν.Χ.Μ.Μ.
Ξ.Α.Μ.Ρ.Α.Υ.Σ.Ε. ... 10. - 12. ... Δ.Μ.Α.Σ.Ε.Σ.

2) Ποία ἄλλα βάρη κατεβάρωντο εἰς εἶδος εἰς τὸ ἄλωνι ;

- α) τὸ παπαδιάτικο, *οχι*
- β) τὸ ἀγροφυλακιάτικο, *οχι*
- γ) τὸ γυφτιάτικο, *οχι*
- δ) τὸ ἀλφονιάτικο, κλπ. *οχι*

Σημειώσατε τὰ ἐν χρήσει παλαιότερον μέτρα τῶν δημητριακῶν (ὄνομα, χωρητικότης, σχῆμα, καὶ παραθέσατε ἰχνογραφήματα ἢ φωτογραφίας αὐτῶν)

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

3) Ποῦ ἀπεθηκεύετο κατόπιν ἢ παραγωγή (ὁ καρπὸς) ὑπὸ τοῦ γεωργοῦ ἐντὸς τῆς οἰκίας (εἰς ποῖα δοχεῖα) ἢ εἰς ἀγρούς ἐντὸς εἰδικῶν λάκκων ; (Σημειώσατε λεπτομερῶς εἰς ἐκάστην περίπτωσιν τὰς σχετικὰς συνηθείας)

Λ.Π.Σ. ... Μ.Ο.Υ. Β.Ε. Α.Β.Ε.Σ. ... Δ.Α.Τ.Α.Ν.Α.Ν.
Κορμ.φ. ... ἀνέρον ... κορμ.φ. ... εἰ. ὄνομα ... προφ. ...
ροφ.κ.κ.κ. ... εἰχ.α. ... μουφ.κ.κ.κ. ...

4) Τὸ ἄχυρον ποῦ ἀπεθηκεύετο. Εἰς ἀποθήκην (ἀχυρῶνα) ἐντὸς τοῦ χωρίου ἢ εἰς τὸν ἀγρὸν καὶ παρὰ τὸ ἄλωνι. Πῶς ἐγένετο ἡ ἀποθή-

8
 9
 ΚΕΥΣΙΣ ΕΙΣ ΤΗΝ ΥΠΑΙΘΡΟΝ ; *Χαπύι... Τῶν ἀποδύμῶν...
 μεταφρασίαν... μετ' ἑβραίων... ..*

5) Πῶς ἐγίνετο (ἢ γίνεται) ἡ διαλογὴ τοῦ σπόρου. Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ
 θερισμοῦ ἀπὸ τῶν καλυτέρους στάχυς ἢ μετὰ τὸ ἀλώνισμα ; ...

*Δ. ἐν... ἀφ' ἑσπέρης... ἢ β. ἀπὸ... ἀπὸ...
 μαρτυροῦν... ..*

6) Μήπως ὅπου γίνεται ἡ διαλογὴ τοῦ σπόρου πρὸ τοῦ θερισμοῦ κατα-
 σκευάζεται τότε ἢ μετὰ τὸν θερισμὸν πλέγμα (πλεκτὴ) ἐκ σταχύων,
 τὸ ὅποιον ἀναρτᾶται εἰς τὸ εἰκονοστάσιον ἢ ὀπισθεν τῆς θύρας κλπ ; ..

ὄχι... ..

Πῶς λέγεται ἡ πλεκτὴ αὕτη ; Ποῖον τὸ σχῆμα τῆς ποῦ φυλάσσεται.
 πρὸς ποῖον σκοπὸν καὶ ἐπὶ πόσον χρόνον ; ...

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

Δ'. ΕΤΗΣΙΑΙ ΠΥΡΑΙ

α'. 1) Κατὰ ποίας ἡμέρας τοῦ ἔτους λαμβάνει χώραν κατ' ἔθιμον εἰς τὸν
 τόπον σας ἀναμμα φωτιάς εἰς τὸ ὑπαίθρον. (Π.χ. παραμονὴ Χριστου-
 γέννων, ἑσπέρης 23 Ἰουνίου (Κληδόνου), Ἀποκριές, πρώτη Μαρ-
 τίου, Πάσχα (κάψιμο τοῦ Ἰούδα), ἑσπέρης τῆς 31 Αὐγούστου κλπ.)

*Φωτιᾶς... ἀνάβωμι... μόνον... εἰς... ἡρώδης...
 τῆς μετὰ... χρονία... ἐπὶ... ἐκ... ἡρώδης...
 ρεύσ. καὶ... ἀπὸ... χρονία... ἐπὶ... ἀπὸ... ἀπὸ...*

Εἰς ποίας ἡμέρας, ποῖαν ὥραν καὶ εἰς ποῖον μέρος ; ..

*ἐπὶ... ἀπὸ... ἡρώδης... ἀπὸ... ἡρώδης...
 μαρτυροῦν... (π.χ. 4-5 ἡμερῶν)... Πάσχα...
 βράδι... νύκτα... ἐπιδήμι... 11. 12. 13. 14. 15.*

- 3) Τί καίονται εἰς τὰς πυρὰς αὐτάς· (κάψιμον τροχοῦ ἀμάξης, λουλουδιῶν τοῦ Μάρτη, τοῦ στεφάνου τῆς Πρωτομαγιάς κλπ.)

..... Μένον. ξύλα

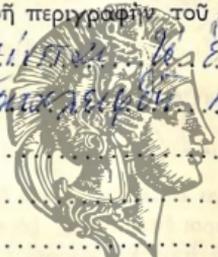
- 4) Καίονται (ἢ ἐκαίοντο) ὁμοιώματα· π.χ. κατὰ τὸ Πάσχα ὁμοίωμα τοῦ Ἰούδα· (περιγράψατε λεπτομερῶς)

.....

- 5) Παραθέσατε λεπτομερῆ περιγραφὴν τοῦ ἔθιμου εἰς τὸν τόπον σας

Τώρα δὲν γίνονται πλεονεκτήματα
ἔχει ἔθιμο ἀπὸ τὸ 1920

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Συμπερίωσις: Τὰ ἐκτελεσθέντα
ἐπισημοῦσιν οἱ μαθηταὶ ὡς εἰς τὰς ἐπισημοῦσιν
Πατριστασιακοῦ Νηολόγου τοῦ Δημητρίου
καὶ τὰς ἐπισημοῦσιν ἐπισημοῦσιν τοῦ Ἰωάννου.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

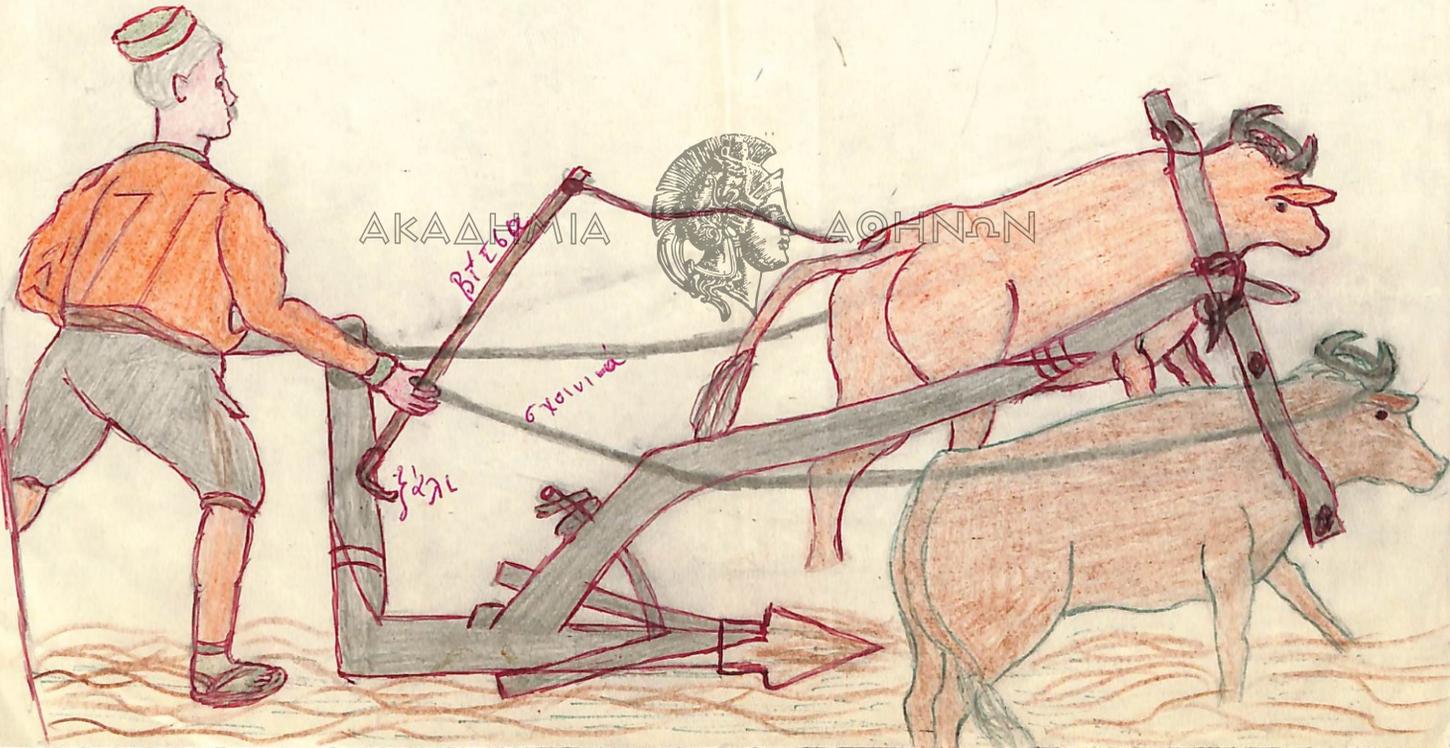

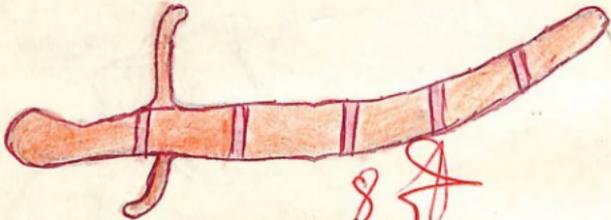
ΑΘΗΝΩΝ

(βινύερια) Σελis 7 Γερώντιος 8) 1)

Βτά κέρτα τω- τοδίων. Κατ' το δέχομε μέω στη Κιτά-
ρονκούρ. **ΑΓΓΛΗΜΙΑ** **ΑΘΗΝΑΙ**
στη μέω του γυού. Ξύει κερνάμε, βέ' εδοικη' τρύπα του
σταβαριού, ή βίδερο ή γέλο, που ανδέει το γυό με το
σταβάρι, για να μη φράξη. Αρχίζουμε να κίνουμε χυρδάρι.

Τὸ ὄργωμα.

88
Το Σπαθί

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

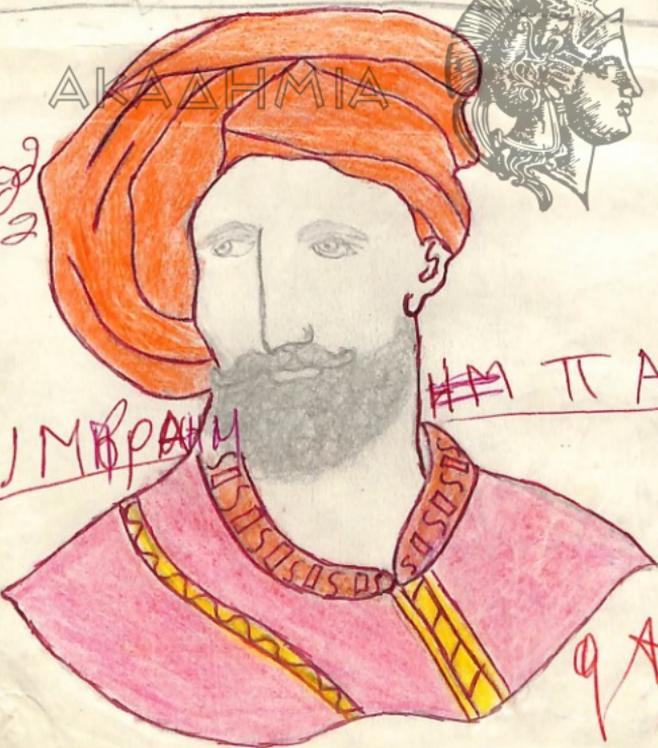
ΑΘΗΝΩΝ

22

~~Η~~ ΠΑΛΑΣ

1 ΜΑΡΤΙΟΥ

98

Τὸ ὄργωμα.

α) Άλογο ζευγμένο σέ γιδερένιο δακτύλι

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

- 1 = Γερασφιά
- 2 = Σταυρίδα
- 3 = Κοράνι,
- 4, 5 = Στάβουλα
- 6 = Στάβουλα
- 7 = Πάχυνση
- 8 = Ρέσπα
- 9 = Μουτσούνι

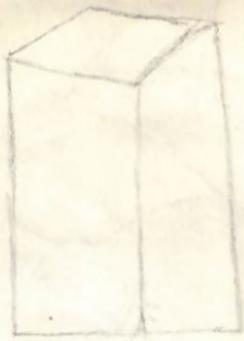
Τὸ ἄνω

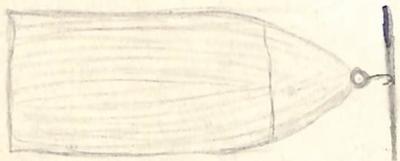
ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

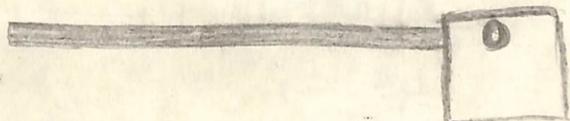
Προχέρι

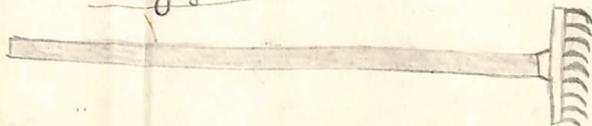
Κόδανος

1

Τσουγκράνα

Τραπέζι

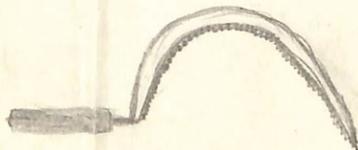
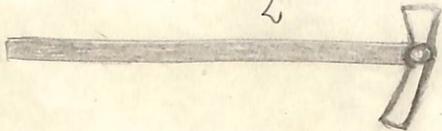
ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

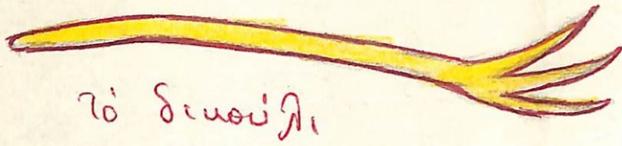
Χερόβολο

2

Δροπιάνι

τὸ δισαύρι

φαιέρρα

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

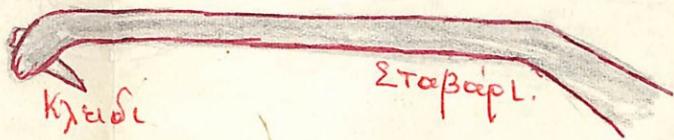
τὸ ἀλῆται (ζύρινο)

τὸ ἀλῆται

τὸ φτιαῖ

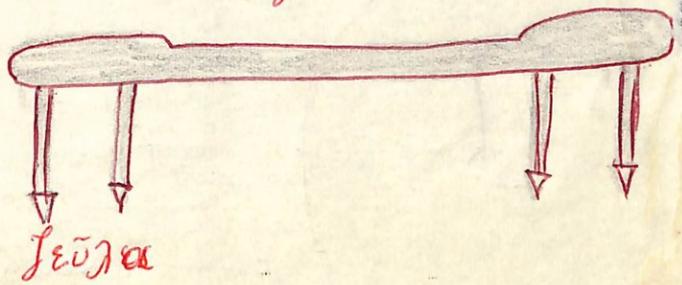

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

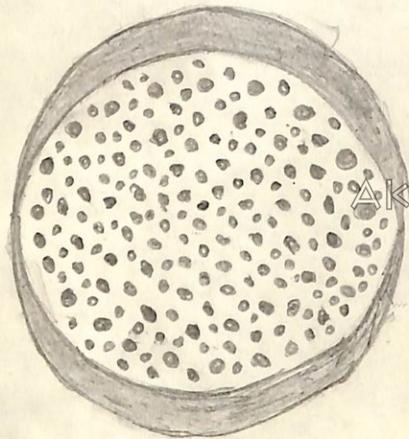

ΑΘΗΝΩΝ

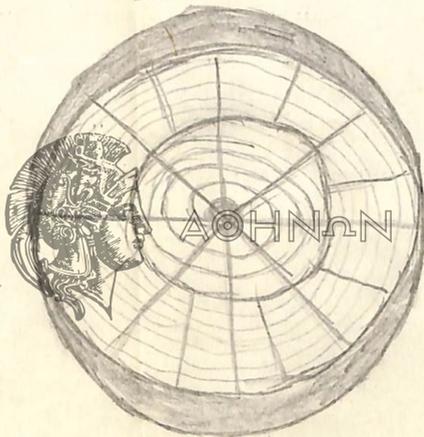
Ζυγός

Ασπερίων

Κοσκίγιον

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

